

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.5.4.2023

Pan
Sławomir Jądrzak
Komendant Powiatowy Policji w Śremie

Komenda Powiatowa Policji w Śremie
ul. Adama Mickiewicza 15
63-100 Śrem

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001 Pomoc udzielana ofiarom przemocy domowej w województwie wielkopolskim

I.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Śremie, ul. Adama Mickiewicza 15, 63-100 Śrem ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sławomir Jądrzak, Komendant Powiatowy Policji w Śremie ² , od 19 kwietnia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym współpraca z innymi podmiotami.2. Realizacja procedury „Niebieskie karty”, w tym postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Krzysztof Kowalak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/169/2023 z 6 listopada 2023 r.2. Kinga Płóciennik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/172/2023 z 7 listopada 2023 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: Komenda albo KPP.

² Dalej: Komendant.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanym okresie funkcjonariusze Komendy realizowali zadania, w zakresie pomocy udzielanej ofiarom przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”⁵, o której mowa w art. 9d ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej⁶, jednak nie zawsze podejmowali wszystkie wymagane działania i nie zawsze rzetelnie je dokumentowali.

Pomimo że zadań tych nie ujęto wprost w regulaminie organizacyjnym KPP, to były one wykonywane przez policjantów Wydziałów: Prewencji⁷ i Kryminalnego⁸, w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące, a także wytyczne Komendanta Głównego Policji⁹ oraz Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu¹⁰. W KPP wyznaczono Koordynatora procedury NK, a w karcie opisu jego stanowiska pracy, jak i pozostałych policjantów WP, wskazano zadania dotyczące procedury NK oraz współpracy z innymi podmiotami. Z przedstawicielami gmin z terenu powiatu śremskiego zawarto porozumienia dotyczące uczestnictwa funkcjonariuszy Komendy w pracach zespołów interdyscyplinarnych¹¹ danej gminy. Doskonalenie zawodowe policjantów w powyższej tematyce opierało się głównie na szkoleniach wewnętrznych, w których brali udział przede wszystkim policjanci z WP, przy czym szkolenia te okazały się nie w pełni skuteczne.

Dzielnicy prowadzili odrębne rejestry rodzin objętych procedurą NK, jednak Komenda nie dysponowała zintegrowanym rejestrem zawierającym ww. dane. Nie funkcjonował też jeden system informatyczny, w którym byłyby ewidencjonowane wszystkie NK¹², co nie sprzyjało dysponowaniu przez funkcjonariuszy KP usystematyzowaną, kompleksową i łatwo dostępną wiedzą o wszystkich ww. rodzinach z terenu powiatu.

Na próbie 40 przypadków interwencji domowych stwierdzono, że w 35 sprawach podjęto prawidłowe decyzje o sposobie ich zakończenia poprzez m.in. udokumentowanie w notatniku służbowym. W pozostałych pięciu, sporządzony przez policjantów opis interwencji w notatnikach służbowych, mógł wskazywać na zasadność wszczęcia procedury NK i prawdopodobieństwo występowania przemocy domowej. Z kolei badanie 55 NK wykazało, że w każdym przypadku wszczęcie procedury NK było uzasadnione oraz została założonateczka „Przemoc w rodzinie”. Pomimo tego, że w teczkach znajdowały się karty nadzoru oraz kontroli, funkcjonariusze Policji w 33 sprawach nie zawsze realizowali swoje obowiązki wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”¹³

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: procedura NK albo NK.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, ze zm., dalej: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy albo uopp. Do 22 czerwca 2023 r. ustawa nosiła tytuł *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* i takiej nomenklatury używano też w jej treści. Ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) dokonano również szeregu innych zmian przepisów uopp.

⁷ Dalej: WP.

⁸ Dalej: WK.

⁹ Dalej: Komendant Główny.

¹⁰ Dalej: Komendant Wojewódzki.

¹¹ Dalej: ZI.

¹² Tj. zarówno te zakładane przez KPP jak i przez inne podmioty.

¹³ Dz.U. nr 209, poz. 1245, dalej: rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Zastąpione z dniem 28 września 2023 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z 6 września 2023 r. o tej samej nazwie (Dz.U. poz. 1870).

i wytycznych nr 5 Komendanta Głównego z 15 grudnia 2020 r.¹⁴, a niekiedy realizowali je nierzetelnie. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przypadków: nieterminowego przeprowadzania pierwszej oraz następnych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą; braku przekazywania informacji o wszczęciu procedury NK do ZI oraz do Zespołu ds. Profilaktyki Społecznej, Nieletnich i Patologii WP¹⁵ o sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach; braku odnotowania w Krajowym Systemie Informacji Policji¹⁶ informacji o wszczęciu procedury NK; a także braku w teczkach zagadnieniowych dokumentacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę. Nie sprzyjało to zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa osób dokniętych przemocą. Dodatkowo, w 46 sprawach nieudokumentowano działań podjętych przez policjantów w ramach tej procedury, tj.: przekazania osobie dotkniętej przemocą arkusza B formularza NK; przeprowadzenia rozmowy z osobą, która stosowała przemoc w rodzinie; sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji oraz jednostki broni. Nie zapewniało to transparentności podejmowanych działań i utrudniało ich weryfikację.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym współpraca z innymi podmiotami

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą w Komendzie obowiązywał regulamin organizacyjny z 1 czerwca 2018 r.¹⁸ W ww. regulaminie nie określono wprost zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym związanych z realizacją procedury NK, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 9-25)

Według regulaminu organizacyjnego do zadań WP należało m.in.: 1) udział w pracach ZI i Grup Roboczych¹⁹ w ramach procedury przemocy w rodzinie; 2) realizowanie działań rozpoznawczych w zakresie ujawniania nieletnich sprawców czynów karalnych, analizowanie zjawisk demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do zapobiegania patologii, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, koordynowanie przedsięwzięć zmierzających do poprawy rozpoznania i ujawniania nieletnich sprawców czynów karalnych, zagrożonych demoralizacją i brakiem właściwej opieki ze strony rodziców; 3) inicjowanie i realizacja we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi, programów prewencyjnych ukierunkowanych na profilaktykę społeczną.

(akta kontroli str. 14-15)

¹⁴ W sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Dalej: wytyczne nr 5.

¹⁵ Dalej: Zespołu ds. Nieletnich.

¹⁶ Dalej: KSIP.

¹⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁸ Zmieniony 11 września 2018 r., 5 czerwca 2020 r. oraz 20 marca i 10 maja 2023 r.

¹⁹ Dalej: GR.

Komendant wyjaśnił, że *WP jest wiodącym wydziałem w prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” (...)*. W WP funkcjonowały następujące komórki organizacyjne, w których łącznie, według stanu na koniec III kwartału 2023 r., zatrudnionych było 41 policjantów:

- Rewir Dzielnicowych WP, w skład którego wchodziło dziewięciu policjantów,
- Ogniwu Patrolowo – Interwencyjne WP - 21 policjantów,
- Zespół ds. Nieletnich - dwóch policjantów,
- Ekspert ds. prasowo – informacyjnych,
- Zespół ds. Prewencji Posterunku Policji w Książu Wielkopolskim - ośmiu policjantów.

(akta kontroli str. 44)

Analiza kart opisów stanowisk pracy kierownictwa, jak i dzielnicowych WP oraz pracowników Zespołu ds. Nieletnich wykazała, że ujęte w nich były m.in. zadania związane z: 1) koordynowaniem i nadzorem procedury NK, 2) prowadzeniem procedury NK; 3) realizacją programów z zakresu profilaktyki społecznej kierowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych; 4) współpracą z samorządami, szkołami, zakładami pracy, organizacjami społecznymi w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, zwalczania patologii społecznej, właściwej edukacji i wychowaniu młodzieży; 5) propagowaniem i realizacją programów prewencyjnych zleconych przez jednostki nadrzędne jak i opracowanych we własnym zakresie oraz 5) współpracą z sądem rodzinnym i innymi placówkami upoważnionymi do zajmowania się problematyką nieletnich.

(akta kontroli str. 66-117)

Komendant wyjaśnił również, że *Policjanci WK KPP w momencie przyjęcia zawiadomienia o przestępstwie określonym w art. 207 [Znęcanie się] ustawy z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny²⁰ zobowiązani są do sporządzenia formularza „Niebieska Karta – A”.*

(akta kontroli str. 45)

Realizacja zadań związanych z przemocą domową, jak i postępowania w ramach procedury NK odbywała się w oparciu o: 1) ustawę o przeciwdziałaniu przemocy, 2) rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz 3) wytyczne nr 5 .

W Komendzie nie opracowano wewnętrznych instrukcji albo innych procedur obejmujących badane zagadnienie.

(akta kontroli str. 45-46; 150-157)

Komendant wyjaśnił, że w ww. uregulowaniach zostały określone zasady organizacji pracy, między innymi KPP dotyczące realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności pracy z rodzinami, współdziałania z innymi instytucjami zajmującymi się zagadnieniami w tym zakresie.

Dodał także, że formularz „Niebieska Karta – A” sporządzony może być przez policjantów w różnych okolicznościach np. podczas interwencji domowej w tym zleconej lub własnej, osobistego przybycia do KPP osoby zgłaszającej/ doznającej przemocy domowej i przeprowadzeniu rozmowy z np. dzielnicowym, podczas przyjęcia zawiadomienia o przestępstwie określonym w art. 207 k.k.

(akta kontroli str. 45-46)

W związku z realizacją procedur NK na terenie powiatu śremskiego Komendant zawarł w 2023 r. z burmistrzami: Śremu, Dolska i Książa Wlkp. oraz wójtem

²⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 17, dalej: k.k.

Brodnicy porozumienia dotyczące uczestnictwa przedstawicieli Komendy w pracach zespołów interdyscyplinarnych danej gminy. Przed 2023 r. porozumienia takie zawarte były tylko z organami wykonawczymi Śremu oraz Brodnicy.

(akta kontroli str. 48-60)

Zgodnie z decyzją Komendanta Nr 33/2018 z 7 czerwca 2018 r., nadzór nad realizacją zadań WP pełnił I Zastępca Komendanta. Z kolei nadzór nad realizacją działań podejmowanych w ramach procedury NK, na mocy decyzji Komendanta Nr 6/2023 z 27 stycznia 2023 r.²¹, powierzony był koordynatorowi procedury NK, tj. Naczelnikowi WP i jego zastępcom: Zastępcy Naczelnika WP oraz Kierownikowi Posterunku Policji w Książu Wlkp. Do zadań koordynatora i jego zastępców należało: 1) uczestniczenie w pracach ZI²²; 2) nadzór nad realizacją czynności związanych ze wszczęciem procedury NK²³; 3) terminowe przekazywanie dokumentacji związanej z wszczęciem procedury NK do właściwych ZI; 4) nadzór nad czynnościami realizowanymi przez dzielnicowych KPP w związku z prowadzeniem teczek „Przemoc Domowa”²⁴; 5) nadzór nad właściwą i terminową rejestracją wydanych przez policjantów KPP formularzy NK w SESPol²⁵; 6) nadzór nad właściwą i terminową rejestracją wydanych przez policjantów KPP nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia w SWD²⁶ i KSIP.

(akta kontroli str. 42-43; 61-63)

W okresie objętym kontrolą, KPP otrzymywała do opiniowania dokumenty dotyczące zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Na przykład OPS w Śremie przekazał m.in.: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Śrem na lata 2022 – 2026 oraz Śremski Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024. Z kolei Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu²⁷ przesyłała m.in. projekty: ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw²⁸ oraz rozporządzeń, wzorów druków i dokumentów stosowanych w trakcie procedury wydawania nakazu lub zakazu, a także wytycznych Komendanta Głównego²⁹.

Do żadnego z otrzymanych do konsultacji projektów dokumentów, Komenda nie wniosła uwag ani zastrzeżeń i akceptowała je w wersji nadesłanej przez te instytucje.

(akta kontroli str. 370-416;428-429;453-482)

²¹ W sprawie przetwarzania danych w ramach realizowanej przez policjantów i pracowników procedury „Niebieskie Karty” oraz organizacji nadzoru nad realizacją działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

²² Funkcjonujących w ośrodkach pomocy społecznej (dalej: OPS) w: Śremie, Dolsku, Książu Wlkp. i Brodnicy.

²³ W tym analizowanie czynności prowadzonych na miejscu interwencji dotyczących przemocy w rodzinie pod kątem zastosowania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz koordynowanie czynności związanych z ich wydaniem.

²⁴ W szczególności w sprawach, gdzie zastosowano nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz które prowadzone były w oparciu o założenia programu „MOC – tak PRZEMOC – nie!”

²⁵ System Elektronicznej Sprawozdawczości Policji, dalej: SESPol.

²⁶ System Wspomagania Dowodzenia Policji, dalej: SWD.

²⁷ Dalej: KWP.

²⁸ Zakładający m.in. wprowadzenie zmian w przepisach zawartych w ustawie z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz.171, ze zm.), w szczególności dotyczących natychmiastowej izolacji sprawcy przemocy w rodzinie. Druk sejmowy 2615.

²⁹ W sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu i zakazu, zakazu zbliżania, zakazu kontaktowania oraz zakazu wstępu.

W kontrolowanym okresie KWP przesyłała do Komendy również pisma: informujące o błędach występujących na terenie województwa wielkopolskiego w trakcie realizacji przez Policję procedury NK, stwierdzonych w wyniku przeprowadzonych kontroli wewnętrznych; przypominające o zasadach prowadzenia procedury NK oraz informujące o zmianach w przepisach w tym zakresie.

(akta kontroli str. 174-263)

W ramach realizacji zadań wynikających z Wielkopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Komendzie prowadzono spotkania profilaktyczne, które były realizowane zarówno przez dzielnicowych, jak również pracowników Zespołu ds. Nieletnich. Komendant wyjaśnił, że w Komendzie nie prowadzi się konkretnych działań, które byłyby skierowane tylko i wyłącznie do jednej z wymienionych grup³⁰. Dodał, że inicjatorem wymienionego Programu jest Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu i to w jego gestii pozostaje realizacja zadań skierowanych do kadry instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy. Spotkania profilaktyczne, prowadzone przez Zespół ds. Nieletnich dokumentowane są w formie notatek ze spotkań³¹, które gromadzone są przez funkcjonariuszy Zespołu. Jest również prowadzony rejestr notatek z przeprowadzonych spotkań.

Dla przykładu, w ramach zadania dotyczącego profilaktyki społecznej w obszarze Przemoc w rodzinie oraz Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży – Edukacja dla bezpieczeństwa, w okresie objętym kontrolą ww. Zespół przeprowadził łącznie 841 spotkań np. z dziećmi, seniorami, mieszkańcami powiatu śremskiego, podczas których poruszano wymienione kwestie.

(akta kontroli str. 367-369; 557-558)

W zakresie działań usprawniających realizację zadań w ramach procedury NK, w kwestii zwalczania przemocy domowej, a także jej zapobiegania, Komendant oraz Koordynator procedury NK wskazali na:

- wdrożenie rozwiązania systemowego, które pozwoliłoby na realne zagwarantowanie odpowiednich warunków dla małoletnich, którzy byli odebrani prawnym opiekunom w ramach tzw. odbioru interwencyjnego w związku z zagrożeniem ich bezpieczeństwa z uwagi na brak miejsc w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- stworzenie jednej dostępnej bazy danych, w której gromadzone będą wszystkie informacje na temat rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej, a do której dostęp będą miały wszystkie instytucje zajmujące się zwalczaniem przemocy domowej oraz jej zapobieganiem,
- wdrożenie bardziej skutecznych narzędzi oddziaływania na domniemanych sprawców przemocy domowej,
- zagwarantowanie bieżących szkoleń przez wykwalifikowaną kadrę specjalistów w związku ze zmieniającymi się przepisami we wskazanym obszarze.

Jednocześnie wyjaśnili, że współpraca pomiędzy instytucjami powołanymi do zwalczania przemocy domowej jest na wystarczającym poziomie, a pojawiające się ograniczenia wynikają m.in. z braku wspomnianej wcześniej bazy danych czy też

³⁰ Tj.: do: 1) osób doznających przemocy w rodzinie, 2) osób stosujących przemoc w rodzinie, 3) kadry instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz 4) mieszkańców województwa wielkopolskiego.

³¹ W Komendzie opracowano wzór notatki urzędowej, w której wskazywano m.in.: datę, miejsce oraz czas trwania spotkania, liczbę i kategorię uczestników (np. rodzice, dzieci, młodzież seniorzy, pedagodzy), a także zaznaczono jakiego obszaru dotyczyło spotkanie (do wyboru 24 obszary np. alkoholizm, przemoc w rodzinie, przemoc rówieśnicza, bezpieczeństwo dzieci i młodzieży – Edukacja dla bezpieczeństwa, bezpieczeństwo seniorów, wykorzystanie seksualne małoletnich, odpowiedzialność karna nieletnich, i inne).

regulaminu pracy instytucji, który ogranicza chociażby czas pracy pracowników niektórych instytucji i brak możliwości skontaktowania się z nimi np. w porze nocnej.

(akta kontroli str. 558-559)

1.2. W latach 2021 – 2023 (do końca III kwartału) nie przeprowadzono w Komendzie kontroli zewnętrznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizacji procedury NK.

(akta kontroli str. 46)

Natomiast Naczelnik WP, do sprawowanego nadzoru nad prawidłowością realizacji procedury NK, wykorzystywał dwa dokumenty, tj. *kartę nadzoru postępowania dzielnicowego w sprawie przemocy w rodzinie*³² i *kartę kontroli*³³. Miały one służyć usprawnieniu pracy policjantów, poprzez wskazanie w nich katalogu czynności³⁴, jakie powinni oni wykonać w ramach realizacji procedury NK. Ponadto, zawierały informacje o konieczności i rodzaju dokumentów, jakie dzielnicowi mieli obowiązek gromadzić w każdej teczce zagadnieniowej „Przemoc w rodzinie”.

Analiza 55 ww. teczek wykazała, że zawierały one zarówno *karty kontroli*, jak i *nadzoru*, na których Naczelnik WP oraz jego Zastępcy, sporządzali adnotacje potwierdzające stały nadzór przełożonych nad prowadzoną dokumentacją.

(akta kontroli str. 1225-1226; 1294-1298; 1374-1377; 1389-1392; 1412-1413; 1435-1437; 1459-1462; 1496; 1538; 1708-1710; 1723-1724; 1750-1752; 1794-1796)

1.3. W okresie objętym kontrolą dokształcanie policjantów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz stosowania procedury NK przebiegało przede wszystkim w formie szkoleń wewnętrznych.

W poszczególnych latach okresu 2021-2023 (do końca III kwartału) ww. szkolenia przeprowadzono odpowiednio: dwukrotnie³⁵, czterokrotnie³⁶ oraz czterokrotnie³⁷. Oprócz powyższej tematyki, szkolenia obejmowały także zagadnienia związane z: przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie policyjnej „MOC-tak, PRZEMOC-nie!”, wydawaniem nakazów³⁸ lub zakazów³⁹, a także narzędziami szacowania ryzyka w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie. Łącznie przeszkolonych zostało 39⁴⁰, 54⁴¹ oraz 56⁴² policjantów – głównie z Wydziału Prewencji. Szkolenia te trwały jednorazowo od 30 do 45 minut.

³² W której wskazane były polecenia i uwagi wynikające z rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wytycznych nr 5.

³³ W której odnotowywano: 1) datę kontroli; 2) stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz 3) stwierdzone uwagi, polecenie do wykonania, termin realizacji, podpis.

³⁴ Np.: przekazanie w terminie siedmiu dni wypełnionej NK do Przewodniczącego ZI; systematyczne (nie rzadziej niż raz na 30 dni) sprawdzanie stanu bezpieczeństwa domowników i zachowanie sprawcy przemocy; obowiązkowe przekazywanie Zespołowi ds. PK, NiP informacji dotyczących małoletnich z rodzin, w których stwierdzono występowanie przemocy; udział w posiedzeniach grupy roboczej w oparciu o zasadę współpracy współdecydując m.in. o formach pomocy; sprawdzenie czy osoba stosująca przemoc posiada broń palną/pozwolenie na broń palną.

³⁵ Tj. 21 i 28 września.

³⁶ Tj. 5 i 12 kwietnia oraz 6 i 13 grudnia.

³⁷ Tj. 4 i 21 kwietnia oraz 16 i 30 sierpnia.

³⁸ Dotyczących natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

³⁹ Dotyczących zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

⁴⁰ Tj. 34 z Wydziału Prewencji, czterech z Wydziału Ruchu Drogowego oraz jeden z Posterunku Policji w Książu Wilkp.

⁴¹ Tj. 46 z Wydziału Prewencji, trzech z Wydziału Ruchu Drogowego, jeden z Wydziału Kryminalnego. Pozostałe cztery osoby nie figurują już w aktualnej liście pracowników..

⁴² Tj. 52 z Wydziału Prewencji, dwie z Wydziału Kryminalnego oraz dwie nie figurujące na aktualnej liście pracowników.

W zakresie braku udziału policjantów WK w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Komendant wyjaśnił, że o udziale w ww. szkoleniach decyduje ich bezpośredni przełożony, tj. Naczelnik lub jego Zastępca. To w jego gestii pozostaje diagnoza potrzeb uczestnictwa w przedmiotowych szkoleniach. Dodał również, że możliwość uczestniczenia w szkoleniach uzależniona jest również od m.in. obciążenia ilością przydzielonych spraw i realizacją innych czynności, które zostały im przydzielone do realizacji.

Komendant wyjaśnił również, że przedmiotowa tematyka realizowana jest w ramach szkoleń lokalnych w oparciu o otrzymane informacje i wytyczne m.in. z KWP wskazujące np. na zmiany przepisów prawa. Dodał także, iż KPP nie zgłaszała zapotrzebowania na przeprowadzenie szkolenia w zakresie procedury NK z uwagi na uczestnictwo policjantów tu. Komendy w szkoleniach z powyższej tematyki organizowanych przez inne instytucje działające na terenie Powiatu Śremskiego np. udział w „Superwizji”. Przedmiotowe instytucje w zakresie swoich obowiązków, kompetencji mają zadania związane z udzielaniem pomocy ofiarom przemocy domowej jak i przeciwdziałania jej występowaniu.

W toku kontroli przedłożono jeden dokument⁴³ świadczący o przeprowadzeniu przez OPS w Śremie cyklu spotkań w ramach superwizji⁴⁴ z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla członków ZI w Śremie oraz grup roboczych. W ramach ww. cyklu odbyło się sześć spotkań superwizyjnych w wymiarze po trzy godziny każde, w których uczestniczyło dwóch dzielnicowych z Komendy.

(akta kontroli str. 557-560)

WK w 2022 r.⁴⁵ współpracował z ZI w Śremie w zakresie organizacji cyklu spotkań edukacyjnych dla przedstawicieli oświaty pt. *Procedura Niebieskie Karty – porady dla przedstawicieli oświaty*⁴⁶.

(akta kontroli str. 120)

NIK wskazuje, że powtarzalność na przestrzeni kolejnych lat kontrolowanego okresu, nieprawidłowości opisanych w drugim obszarze niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pośrednio świadczy o niepełnej skuteczności przeprowadzanych w międzyczasie wewnętrznych szkoleń. W tym kontekście, brak zewnętrznych szkoleń lub też ewaluacji szkoleń wewnętrznych, nie sprzyjał optymalizacji kwalifikacji funkcjonariuszy Komendy związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

1.4. W latach 2021-2023 (do 30 września) liczba:

- interwencji domowych wyniosła odpowiednio: 350, 203 i 311;
- sporządzonych NK przez Komendę: 39, 35 i 35;
- pokrzywdzonych w przemocy domowej: 54, 44 i 53;
- sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu: 30, 21 i 15, w tym odpowiednio: 14, 9 i 8 osób przewieziono do izby wytrzeźwień i policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych;
- wszczętych i zakończonych postępowań przygotowawczych wyniosła odpowiednio: 41 i 42 w 2021 r., 24 i 25 w 2022 r. oraz 26 i 17 w 2023 r., z kwalifikacją prawną zarzucanych oraz stwierdzonych czynów zabronionych z art.: 190 § 1, 207 § 1, 207 § 1a, 278 § 1 i 288 § 1 k.k. oraz art. 62 ust. 1

⁴³ Pismo z 30 grudnia 2022 r. Koordynatora ds. przemocy OPS w Śremie.

⁴⁴ Przeprowadzonej przez superwizora pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie certyfikowanego przez Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Spotkania odbyły się: 6 lipca, 3 sierpnia, 5 września, 10 października 2 listopada i 7 grudnia 2022 r.

⁴⁵ Spotkania odbyły się: 20 września, 4 i 18 października oraz 8 i 29 listopada 2022 r.

⁴⁶ Pismo OPS.I.4210.4.2022 z 26 lipca 2022 r.

ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴⁷.

(akta kontroli str. 337;361)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą nie w pełni rzetelnie sporządzono regulamin organizacyjny Komendy albowiem brak w nim było uregulowań wskazujących na jednoznaczną realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz procedurą „Niebieskie Karty”, w sytuacji gdy zadania te wykonywano.

Komendant wyjaśnił, że *Regulamin Komendy w Rozdziale 4 tj. „Zadania komórek organizacyjnych Komendy” określa jedynie ogólne zadania do realizacji przez poszczególne komórki organizacyjne. W § 13 pkt 20 zawarto zadania dla funkcjonariuszy WP, tj. udział w pracach ZI oraz GR w ramach procedury przemocy w rodzinie. Szczegółowe zadania związane z realizacją procedury NK są opisane w kartach opisu stanowiska pracy poszczególnych policjantów, zaangażowanych do tego zadania. Podobnie w przypadku zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, są one związane i wynikają z pracy ZI i GR. Ponadto realizacja tych zadań mieści się również w zakresie działań opisanych w § 13 pkt 19⁴⁸ Regulaminu jak również szczegółowo została określona w Kartach Opisu Stanowisk Pracy policjantów przewidzianych do ich realizacji.*

(akta kontroli str. 593)

NIK wskazuje, że zgodnie z załącznikiem do komunikatu Ministra Finansów nr 23 z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁴⁹, m.in. zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek oraz poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. (II.A.3).

OCENA CZĄSTKOWA

W Komendzie realizowano zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz procedurą NK, pomimo że nie ujęto ich wprost w regulaminie organizacyjnym KPP. Nieprawidłowość ta miała jednak charakter wyłącznie formalny i nie wpłynęła na kontrolowaną działalność. Przedmiotowe zadania były wykonywane głównie przez policjantów z WP, ale również (w mniejszym zakresie⁵⁰) z WK, w oparciu o przepisy powszechnie obowiązujące oraz wytyczne Komendanta Głównego oraz Wojewódzkiego. Z przedstawicielami gmin z terenu powiatu śremskiego zawarto porozumienia dotyczące uczestnictwa funkcjonariuszy Komendy w pracach zespołów interdyscyplinarnych danej gminy. W KPP wyznaczono Koordynatora procedury NK, a w jego karcie opisu stanowiska pracy jak i pozostałych policjantów WP, wskazano zadania dotyczące procedury NK jak i współpracy z innymi podmiotami. Doskonalenie zawodowe policjantów w powyższej tematyce opierało się głównie na szkoleniach wewnętrznych, w których brali udział przede wszystkim policjanci z WP, przy czym szkolenia te okazały się nie w pełni skuteczne.

OBSZAR

⁴⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, ze zm.

⁴⁸ Tj. Inicjowanie i realizacja we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi, programów prewencyjnych ukierunkowanych na profilaktykę społeczną.

⁴⁹ Dz. Urz. MF nr 15, poz. 84.

⁵⁰ Np. sporządzanie formularza NK - A w przypadku przyjęcia zawiadomienia z art. 207 k.k.

2. Realizacja procedury „Niebieskie karty”, w tym postępowanie wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc

Opis stanu faktycznego

2.1. Dzielnicy prowadzili rejestry rodzin objętych procedurą NK dla obsługiwanych przez siebie rejonów. W Komendzie nie prowadzono jednego, zbiorczego rejestru ww. rodzin z terenu powiatu. Nie funkcjonował także jeden system informatyczny, w którym byłyby ewidencjonowane wszystkie NK, tj. zarówno te zakładane przez KPP, jak i przez inne podmioty, a przekazywane zgodnie z właściwością do Komendy.

Komendant wyjaśnił, że *przedmiotowa dokumentacja ewidencjonowana jest jedynie w „Dziennikach Korespondencji” prowadzonych przez sekretariaty, w „Księżce Kontroli Spraw Przydzielonych Dzielnicomemu” prowadzonej przez Kierownika Rewiru Dzielnicowych oraz w formularzach spisu spraw prowadzonych przez poszczególnych dzielnicowych.*

Niebieskie Karty założone przez policjantów rejestrowane były w: KSIP, SESPol oraz SWD. Pierwszy Zastępca Komendanta wyjaśnił, że *funkcjonalność ww. systemów jest oceniana na poziomie dobrym i jest wystarczająca do oceny, szacowania i wykorzystania do zadań wynikających z procedur, interwencji przeciwdziałania przemocy domowej.*

(akta kontroli str. 367; 593-600)

Na koniec 2020 r. sporządzono łącznie 44 NK, a w kolejnych kwartałach 2021 r. odpowiednio: 12, 3, 10 i 14, w 2022 r.: 13, 8, 9 i 5, a w trzech kwartałach 2023 r.: 14, 9 i 12. W powyższych systemach informatycznych rejestrowane były tylko NK zakładane przez policjantów KPP. Nie ewidencjonowano w nich natomiast NK przekazywanych przez inne podmioty np.: ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, szkoły, podmioty lecznicze, inne komendy Policji. W związku z tym Komenda nie miała możliwości szybkiego sprawdzenia czy dana osoba była objęta procedurą NK oraz uzyskania danych co do liczby prowadzonych NK.

W kolejnych latach okresu 2021-2023 (do końca III kwartału) zgłoszonych zostało odpowiednio: 350, 203 oraz 311 interwencji domowych.

(akta kontroli str. 517-518; 337)

NIK wskazuje, że brak zintegrowanego rozwiązania w przedmiotowym zakresie nie sprzyjał dysponowaniu przez funkcjonariuszy KP usystematyzowaną, kompleksową i łatwo dostępną wiedzą o wszystkich rodzinach z terenu powiatu objętych procedurą NK.

Analiza dokumentacji dotyczącej działań funkcjonariuszy Policji podjętych w związku z otrzymaniem 40⁵¹ zgłoszeń w zakresie interwencji domowych⁵² wykazała, że tylko w jednym przypadku sporządzono NK, a w 39 przypadkach ich nie założono albowiem (jak odnotowano w notatnikach służbowych policjantów) nie stwierdzono przemocy fizycznej i psychicznej. W tych przypadkach w SWD, jako sposób zakończenia interwencji, odnotowywano: *udokumentowano w notatniku, udzielono informacji.*

⁵¹ Po 10 zgłoszeń z terenu Gminy: Śrem, Dolsk, Książ Wlkp. i Brodnica.

⁵² Wytypowanych na podstawie Rejestru interwencji policji wg kwalifikacji działań: Interwencja domowa – Niebieska Karta, Interwencja domowa – inna niż Niebieska Karta, KSIP/Interwencja policyjna/interwencja domowa.

Szczegółowa analiza zapisów w ww. notatnikach służbowych wykazała jednak, że w przypadku pięciu interwencji domowych⁵³ opis interwencji mógł wskazywać na uzasadnione podejrzenie stosowania przemocy domowej, a w konsekwencji konieczność wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. Przykładowo w notatniku służbowym dotyczącym zdarzenia:

- JED-6039Y-20220101-19 zapisano, że zgłaszający oświadczył, że jego nietrzeźwy ojciec jest wobec niego i matki agresywny, przed naszym przybyciem uderzył w twarz i popychał zgłaszającego a następnie zaczął demolować wnętrze domu (...), w jednym z pomieszczeń znajdował się agresywny mężczyzna z obrażeniami twarzy tj. krwawienie z nosa i dolnej wargi oraz liczne zadrapania na twarzy i ciele (...) mężczyzna cały czas agresywny grozi pozbawieniem życia i zdrowia żonie oraz synowi twierdzi, że cyt. „[...]”⁵⁴ was”. Ww. osoby oświadczyły, że nie chcą zgłaszać faktu kierowania gróźb wobec nich (...). Z uwagi na realne stwarzanie zagrożenia życia i zdrowia domowników oraz na stan upojenia alkoholowego podjęliśmy decyzję o przetransportowaniu go do PDOZ KPP celem wytrzeźwienia. Jak ustalono w rozmowie z żoną oraz synem mężczyzny nigdy wcześniej nie dochodziło w rodzinie do agresywnych zachowań jak i awantur domowych i jest to incydent jednorazowy (...).

Dzielnicowy wyjaśnił, że (...) odstąpiono od sporządzenia formularza Niebieska Karta A z uwagi na informację uzyskaną od uczestników interwencji o tym, iż zachowanie ... miało charakter incydentalny, jednorazowy i nigdy wcześniej nie dochodziło do agresywnych zachowań z jego strony wobec członków rodziny. Ponadto zarówno syn jak i żona nie chcieli składać zawiadomienia o kierowanych z jego strony wobec nich gróźb (...).

- JED-6039Y-20210531-2454 zapisano, że zgłaszająca oświadczyła, iż przebywając przed domem, przyszedł do niej syn, który powiedział, że ojciec uderzył go w twarz (...) będąc w agresji rozbił lustro w łazience. (...) mężczyzna miał ubliżać i wyzywać kobietę po czym miał się oddalić z miejsca zamieszkania w nieznanym jej kierunku przed przybyciem patrolu. Kobietę poinformowano o przysługujących jej prawach, na co oświadczyła, że nie chce nic zgłaszać (...).

Komendant wyjaśnił, że (...) zdarzenie miało charakter jednorazowy, incydentalny a przede wszystkim nie zostały spełnione podstawowe przesłanki, cechy określające szeroko rozumianą przemoc domową tj. nie zachodziła wyraźna dysproporcja sił pomiędzy wskazanymi, skonfliktowanymi uczestnikami interwencji oraz nie sposób było w zastanym stanie rzeczy stwierdzić, iż działanie wskazanego sprawcy było w jakikolwiek sposób intencjonalne (...). Wymienieni uczestnicy interwencji nie żądali ścigania wskazanego podczas zgłoszenia sprawcy interwencji.

(akta kontroli str. 511; 556; 696-705; 1013-1019)

NIK wskazuje, że zgodnie z § 4 ust. 1 wytycznych nr 5 w przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie, w rozumieniu art. 2 pkt 2 upp, policjant wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”. Kategoryczne sformułowanie „wszczyna” świadczy o obligatoryjności – a nie fakultatywności – tego działania. Ponadto, w świetle definicji przemocy domowej ujętej w przywołanym przepisie upp, przemocą tą może być również zachowanie jednorazowe, a wszczęcie procedury NK nie jest uzależnione od wniosku pokrzywdzonego⁵⁵. W tym kontekście, treść zapisów w notatnikach służbowych powinna pozwalać na jednoznaczne określenie

⁵³ Nr zdarzeń: 1) JED-6039Y-20220101-19, 2) JED-6039Y-20210531-2454, 3) JED-6039Y-20210703-2975, 4) JED-6039Y-20220702-3082, 5) JED-6039-20220125-453.

⁵⁴ Wulgarna groźba pozbawienia życia.

⁵⁵ Na marginesie: ewentualne przestępstwo znęcania (art. 207 k.k.) nie jest – w odróżnieniu od groźby karalnej (art. 190 k.k.) – przestępstwem ściganym na wniosek, lecz z urzędu.

zaistniałego w konkretnej sprawie stanu faktycznego m.in. aby uniknąć ewentualnych wątpliwości w przedmiocie zasadności zakładania NK.

Ponadto, w wyniku analizy ww. spraw stwierdzono, że:

- zdecydowana większość notatników służbowych prowadzona była przez policjantów w sposób nieodczytywalny zarówno dla ich przełożonych jak i kontrolerów NIK. W tym celu, konieczne było sporządzenie ich odpisów przez poszczególnych dzielnicowych.

NIK wskazuje, że zgodnie z § 4 ust. 5 wytycznych Komendanta Głównego nr 2 z 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych⁵⁶, zapisy w nich powinny być m.in. czytelne,

- w co najmniej 20 przypadkach interwencje te wiązały się z nadużywaniem alkoholu,
- w dwóch interwencjach domowych, w obu przypadkach związanych m.in. z nadużywaniem alkoholu przez członków rodziny (⁵⁷), stwierdzono obecność małoletnich, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 603-1153)

2.2. W kontrolowanym okresie do Komendy nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski dotyczące przypadków występowania przemocy domowej oraz działań KPP w tym zakresie. Z analizy rejestrów przyjęć interesantów wynika natomiast, że w 2021 r. i 2022 r. do Komendy zgłosiły się dwie osoby, które chciały pozyskać szczegółowe informacje na temat przeprowadzonych interwencji domowych skutkujących wszczęciem procedury NK. Wpływały natomiast od innych instytucji informacje o założeniu przez nie NK i rozpoczęciu procedury NK. Analiza otrzymanych formularzy spisu spraw, prowadzonych odrębnie przez każdego z dzielnicowych⁵⁸, wykazała że w kontrolowanym okresie wpłynęło łącznie od:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS/GOPS⁵⁹ oraz PCPR⁶⁰) co najmniej 109⁶¹ kserokopii NK,
- jednostki ochrony zdrowia co najmniej jedna kserokopia NK,
- jednostek oświatowych co najmniej trzy kserokopie NK.

(akta kontroli str. 264-296;301-333)

2.3. Szczegółowa analiza dokumentacji dotyczącej działań funkcjonariuszy Policji podjętych w związku z założeniami 55⁶² NK wykazała, że:

- w każdym przypadku uzasadnione było założenie NK, a funkcjonariusze biorący udział w interwencji wypełnili arkusze A tego formularza, za wyjątkiem braku udokumentowania w nim w 24 przypadkach (także w 22 przypadkach NK wszczętych przez inne podmioty) faktu przekazania osobie dotkniętej przemocą domową arkusza B tego formularza, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W pozostałych dziewięciu przypadkach informacja ta zawarta była w części XXI formularza – A lub wynikała z notatki urzędowej;

⁵⁶ Dz.Urz. KGP z 2019 r. poz. 30, dalej: wytyczne nr 2.

⁵⁷ JED-6039Y-20210531-2454 oraz JED-6039Y-20220702-3082.

⁵⁸ W zależności od dzielnicowego odręcznie lub komputerowo.

⁵⁹ Odpowiednio miejskie albo gminne ośrodki opieki społecznej.

⁶⁰ Powiatowe centra pomocy rodzinie.

⁶¹ W tym z OPS 104 NK, a z PCPR 5 NK.

⁶² W tym 20 procedur NK, które trwały najdłużej w kontrolowanym okresie oraz 35 NK wybranych losowo.

- we wszystkich przeanalizowanych aktach dzielnicowi, właściwi ze względu na miejsce zamieszkania osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, otrzymali informacje dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- w 47 przypadkach pierwsza wizyta sprawdzająca stan bezpieczeństwa osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą domową została przeprowadzona w terminie siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury NK lub otrzymania kopii wypełnionego formularza NK – A, w przypadku wszczęcia procedury przez podmiot pozapolicyjny, natomiast w ośmiu przypadkach po tym terminie, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 51 przypadkach udokumentowano przeprowadzenie rozmowy profilaktycznej z osobą, wobec której istniało podejrzenie, że stosowała przemoc domową, natomiast w czterech przypadkach nie udokumentowano tego faktu, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w każdym przypadku udokumentowano przeprowadzane u rodziny dotkniętej przemocą systematyczne wizyty kontrolne w celu sprawdzenia stanu bezpieczeństwa domowników oraz zachowania się sprawcy przemy, co było zgodne z § 13 pkt 6 rozporządzenia w sprawie procedury NK, jednakże w dwóch przypadkach wizyty te były przeprowadzane rzadziej niż raz na 30 dni, o czym szerzej mowa jest w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 42 przypadkach udokumentowano w formie notatki urzędowej fakt sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji⁶³ w miejscu zamieszkania osoby, wobec której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą. Natomiast w 13 przypadkach nie udokumentowano tego faktu, a w jednym przypadku nie przeprowadzono ww. sprawdzenia, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 25 przypadkach procedura NK została wszczęta przez KPP. Spośród tych zdarzeń w 19 przypadkach informacja o jej wszczęciu została w terminie siedmiu dni przekazana do ZI. Natomiast w sześciu przypadkach informację przekazano po terminie lub nie udokumentowano jej przekazania, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W pozostałych 30 przypadkach procedura NK była wszczęta przez inne podmioty (OPS, szkoły, PCPR, lekarza rodzinnego), przy czym 17 z tych NK przekazano do Komendy po upływie co najmniej siedmiu dni od dnia ich założenia. Konsekwencją tego (przy uwzględnieniu czasu na obsługę NK w KPP np. przekazanie do właściwego dzielnicowego), czas pomiędzy wszczęciem procedury NK a pierwszą wizytą policjanta u rodziny dotkniętej przemocą w skrajnych przypadkach wyniósł nawet blisko dwa miesiące. Zwłoka w przekazywaniu NK pomiędzy instytucjami powodowała wzrost ryzyka nieobjęcia pomocą rodziny w odpowiednim czasie;
- w co najmniej pięciu przypadkach WP, WK lub OPS równocześnie albo w odstępie maksymalnie kilku dni wszczęły procedurę NK na skutek tego samego zdarzenia;
- w 50 przypadkach dokonano udokumentowania weryfikacji informacji w systemie KSIP i SWD celem ustalenia, czy pod wskazanym przez zgłaszającego adresem figuruje zarejestrowana jednostka broni oraz czy został wydany nakaz lub zakaz, w formie notatki albo załączonych wydruków z ww.systemów. Natomiast w pięciu przypadkach nie udokumentowano ww. weryfikacji, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 41 przypadkach, w skład rodziny dotkniętej przemocą wchodziły osoby

⁶³ W ciągu 12 miesięcy poprzedzających wszczęcie procedury NK.

- nioletnie. W 24 przypadkach udokumentowano w teczce „Przemoc w rodzinie” fakt przekazania informacji o założeniu NK do Zespołu ds. Nioletnich. W pozostałych 17 przypadkach nie przekazano ww. informacji do ww. Zespołu, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 54 przypadkach informację o wszczęciu procedury NK odnotowano w systemie informatycznym SWD oraz KSIP, a w jednym przypadku takiej adnotacji nie wprowadzono, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
 - we wszystkich teczkach zagadnieniowych „Przemoc w rodzinie” znajdowała się Karta Nadzoru, dokumentująca działania przeprowadzone przez bezpośredniego przełożonego i Koordynatora procedury NK, co było zgodne z § 9 ust. 2 wytycznych nr 5;
 - we wszystkich przypadkach, gdzie procedura była wszczęta przez funkcjonariuszy WP, zobligowanych przez § 3 pkt 1 i 2 wytycznych nr 2, do prowadzenia notatnika służbowego, były one prowadzone;
 - w 26 przypadkach w teczkach zagadnieniowych „Przemoc w rodzinie” znajdowały się notatki urzędowe zawierające informacje o sporządzeniu indywidualnych planów pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy oraz o zadaniach dla Policji z nich wynikających, a w 29 takich notatek nie stwierdzono, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
 - występowały przypadki comiesięcznych wizyt monitorujących rodzinę w której np. sprawca przemocy przebywa w zakładzie karnym⁶⁴;
 - w żadnej z ww. spraw, w teczce zagadnieniowej „Przemoc w rodzinie”, nie udokumentowano terminu i sposobu powiadomienia ofiary przemocy o zakończeniu prowadzenia procedury NK. Komendant wyjaśnił, że *nie udokumentowano terminu i sposobu powiadomienia ofiary przemocy o zakończeniu prowadzenia procedury NK, ponieważ przepisy nakładające obowiązek powiadomienia ofiary przemocy o zakończeniu procedury NK weszły w życie 28 września 2023 r. rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty”⁶⁵.*

(akta kontroli str. 1205-1808)

Czas trwania procedury NK w objętych analizą przypadkach wynosił od około miesiąca do około 45 miesięcy.

W 2020 r. pod opieką dzielnicowych Komendy pozostawało 80 rodzin doświadczających przemocy, a w kolejnych kwartałach kontrolowanego okresu odpowiednio: 27, 17, 27 i 22 w 2021 r.; 17, 14, 16 i 11 w 2022 r.; 13, 17 i 22 w 2023 r. (III kwartały).

(akta kontroli str. 518; 1154-1204)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie udokumentowano niektórych działań dotyczących 55 zbadanych NK, założonych przez policjantów Komendy jak i inne podmioty. I tak:

⁶⁴ Sprawa nr E.517.5.2021/PK. Od 27.11.2021 r. do 30.10.2022 r. comiesięczne wizyty pod wskazanym adresem i rozmowa z tą samą osobą (niezwiązaną w żaden sposób z założoną NK), która informowała, że sprawca przemocy przebywa w zakładzie karnym.

⁶⁵ Przed tą datą obowiązywał przepis § 18 ust. 3 wcześniejszego rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, który stanowił, że o zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze (a nie ofiary przemocy), po jej zakończeniu.

- 1.1. W 24 przypadkach⁶⁶ (wszczętych przez Komendę⁶⁷) nie udokumentowano faktu przekazania osobie dotkniętej przemocą domową arkusza B formularza NK, co było niezgodne z § 4 ust. 5 wytycznych nr 5, albo nie udokumentowano ww. faktu w sposób opisany w tym przepisie, w myśl którego czynność tę policjant dokumentuje w części XXI formularza „Niebieska Karta – A”.

Dzielnicowi wyjaśniali, że formularz B wręczano podczas zakładania procedury Niebieskie Karty, nie pozostawiając śladu rewizyjnego, lub procedura została wszczęta przez funkcjonariuszy Wydziału Kryminalnego, stąd dzielnicowi nie podawali bezpośredniej przyczyny braku uzupełnienia.

(akta kontroli str. 484-502)

- 1.2. W czterech przypadkach⁶⁸ nie udokumentowano w formie notatki urzędowej faktu przeprowadzenia rozmowy z osobą, wobec której istniało podejrzenie, że stosowała przemoc w rodzinie. Naruszało to § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury NK oraz § 8 ust. 4 wytycznych nr 5, zgodnie z którymi, wszystkie działania podjęte przez policjanta w ramach procedury NK podlegają dokumentowaniu.

W trzech przypadkach dzielnicowi wyjaśnili, że nie było takiej możliwości z uwagi na brak kontaktu i nieobecność osoby stosującej przemoc. W przypadku akt E.517.24.2023/ŁB dzielnicowy nie odniósł się do zadanego pytania.

(akta kontroli str. 490-491; 500-502)

NIK wskazuje, że wszystkie działania podjęte przez policjanta (także te nieskuteczne) powinny być udokumentowane, m.in. w celu zachowania przejrzystości w prowadzeniu poszczególnych teczek zagadnieniowych. Ponadto, w sytuacji zmiany dzielnicowego prowadzącego dany rejon, nowy dzielnicowy, analizując dokumentację zgromadzoną w tezcze zagadnieniowej, powinien mieć możliwość pozyskania pełnej i rzetelnej wiedzy na temat danej rodziny i podjętych wobec niej działań.

- 1.3. W 13 przypadkach⁶⁹ nie udokumentowano w formie notatki urzędowej sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji w miejscu zamieszkania osoby, wobec której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą. Naruszało to § 5 ust. 4 wytycznych nr 5, w myśl którego dzielnicowy dokumentuje fakt dokonania ww. sprawdzenia notatką urzędową.

Dzielnicowi wyjaśniali, że nie sprawdzano w policyjnych systemach informatycznych czy pod wskazanymi adresami odnotowano interwencje policji, ponieważ dzielnicowy z tego rejonu każdorazowo zapoznaje się po

⁶⁶ Nr spraw: 1) E.517.1.2023/LP; 2) E.517.3.2021.DW; 3) E.517.1.2021.Bla; 4) E.517.6.2021.TK; 5) E.517.2.2021.DWe; 6) E.517.1.2021.PK; 7) E.517.3.2022.TD; 8) E.517.11.20.MW; 9) E.517.3.20.DW; 10) E.517.10.2020.MW; 11) E.517.1.2023.PK; 12) E.517.1.2023.DWe; 13) E.517.1.2023.DW; 14) E.517.12.2021.ŁB; 15) E.517.4.2021.TD; 16) E.517.2.2022.Bla; 17) E.517.1.2021.DW; 18) dot. sprawy M.W. (sprawca przemocy); 19) dot. sprawy B.W. (sprawca przemocy); 20) E.517.7.2021.ŁB; 21) E.517.4.2021.DW; 22) E.517.3.2023.LP; 23) E.517.2.2023.MA; 24) E.517.3.2022.DWe.

⁶⁷ Także na kserokopii 12 NK (wszczętych przez podmioty zewnętrzne i przekazanych do Komendy) w części XXI formularza nie znajdowała się adnotacja o przekazaniu formularza – B.

⁶⁸ Nr spraw: 1) E.517.11.2020.ŁB; 2) E.517.1.2021.Bla; 3) PPKW.517.3.2021.ŁG oraz 4) E.517.24.2023/ŁB.

⁶⁹ Nr spraw: 1) E.PK.517.5.18; 2) E.517.5.2021.DWe; 3) E.517.3.2021.TD; 4) E.517.3.2021.DW; 5) E.517.6.2021.TK; 6) E.517.4.20.ŁB; 7) E.517.11.20.MW; 8) E.517.1.19.DW; 9) E.517.2.20.ŁB; 10) E.517.3.20.DW; 11) E.517.6.2020.DW; 12) E.517.10.2020.MW; 13) E.517.4.2021.DW.

rozpoczęciu służby z zaistniałymi interwencjami, ponadto sporządza comiesięcznie analizę stanu bezpieczeństwa rejonu, w której odnotowuje zarejestrowane interwencje domowe w podległym rejonie służbowym.

(akta kontroli str. 484-502)

NIK, analogicznie jak w punkcie poprzednim wskazuje, że wszystkie działania podjęte przez policjanta powinny być udokumentowane, m.in. w celu zachowania przejrzystości w prowadzeniu poszczególnych teczek zagadnieniowych.

- 1.4. W pięciu przypadkach⁷⁰ nie udokumentowano w formie notatki urzędowej lub załączonych wydruków z policyjnych systemów informatycznych (KSIP i SWD), weryfikacji informacji przez dyżurnego, czy pod wskazanym adresem przez zgłaszającego figuruje zarejestrowana jednostka broni oraz czy został wydany nakaz lub zakaz (§ 3 ust. 1 wytycznych nr 5). Naruszało to § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury NK oraz § 8 ust. 4 wytycznych nr 5, zgodnie z którymi, wszystkie działania podjęte przez policjanta w ramach procedury NK podlegają dokumentowaniu.

Dzielnicy wyjaśnili m.in., że *zweryfikowano posiadanie broni w systemie KSIP 12 stycznia 2021 r.; dzielnicowi realizujący procedurę Niebieskiej Karty byli w posiadaniu informacji, że ww. nie ma pozwolenia na posiadanie broni palnej, gdyż „nigdy o nią nie opiniował”; sprawca przemocy nie przebywał pod wskazanym adresem; po otrzymaniu kopii Formularza Niebieska Karta sporządzonego przez KP Swarzędz dokonano sprawdzenia w bazie KSIP, gdzie nie widniała informacja o wydaniu pozwolenia na broń dla ww. osoby. Ponadto osoby objęte procedurą NK w momencie jej wszczęcia nie zamieszkiwały na terenie podległym KPP Śrem.*

(akta kontroli str. 484-485; 501-502)

NIK wskazuje, że wszystkie działania podjęte przez policjanta (zwłaszcza te wpływające na bezpieczeństwo policjantów) powinny być rzetelnie sprawdzone i udokumentowane. Pośrednio przemawia za tym również treść § 3 ust. 2 ww. wytycznych, w myśl którego dyżurny informuje interweniujących policjantów o wyniku ustaleń, o których mowa w ust. 1 oraz o innych informacjach, które mogą mieć istotny wpływ na przeprowadzenie interwencji.

- 1.5. W 29 przypadkach⁷¹ nie stwierdzono udokumentowania w teczkach zagadnieniowych, ani poprzez załączenie kopii, ani w formie sporządzonej notatki urzędowej, informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę. W pozostałych przypadkach zawarto takie informacje w notatkach urzędowych lub poprzez załączenie kopii planów pomocy. Naruszało to § 5 ust. 1 wytycznych nr 5, w myśl którego w teście zagadnieniowej „Przemoc w

⁷⁰ Nr spraw: 1) E.517.24.2023.ŁB; 2) E.517.6.2021.TD; 3) E.517.10.2021.ŁB; 4) E.517.6.2020.DW oraz 5) E.517.1.2021.DW.

⁷¹ Nr spraw: 1) E.517.1.2023/LP; 2) E.517.1.2023/DW; 3) E.517.5.2021/PK; 4) PPKW.517.2.2023.ŁG; 5) E.517.2.2023.LP; 6) E.517.8.2023.MA; 7) E.517.1.2021.Bla; 8) E.517.6.2021.TK; 9) E.517.2.2021.DWE; 10) E.517.1.2021.PK; 11) E.517.3.2022.TD; 12) PPKW.517.3.2021.ŁG; 13) E.517.4.20.ŁB; 14) E.517.11.20.MW; 15) E.517.1.19.DW; 16) E.517.2.20.ŁB; 17) E.517.6.2020.DW; 18) E.517.10.2020.MW; 19) E.517.1.2023.PK; 20) E.517.1.2023.DW; 21) 517.1.2023.AG; 22) E.517.12.2021.ŁB; 23); sprawa dot. M. G. (sprawca przemocy); 24) E.517.4.2021.TD; 25) E.517.11.2020.ŁB; 26) E.517.1.2021.DW; 27) E.517.3.2020.PK; 28) E.517.6.2022.LP; 29) E.517.4.2021.DW.

rodzinie”, gromadzi się dokumenty potwierdzające czynności podjęte przez Policję wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Dzielnicowi wyjaśniali, że *indywidualne plany pomocy, w których ujęte są zadania do realizacji przez Policję sporządzane są podczas posiedzenia grup roboczych i znajdują się w dokumentacji OPS w Śremie. Dzielnicowy nie otrzymuje kopii.*

(akta kontroli str. 484-502)

NIK wskazuje, że wszystkie działania podjęte przez policjanta powinny być udokumentowane, z przyczyn uprzednio przedstawionych w punktach 1.2 i 1.3. niniejszej sekcji. Przywołany przepis wytycznych nr 5 jednoznacznie nakłada obowiązek dokumentowania w teczce zagadnieniowej czynności podjętych przez Policję wobec zjawiska przemocy w rodzinie, bez względu na fakt potwierdzenia wykonania tych czynności w dokumentacji prowadzonej przez inny podmiot. Poza tym, o słuszności i zasadności takiego właśnie postępowania, świadczy również to, że w przypadku 24 pozostałych teczek zagadnieniowych objętych kontrolą, przedmiotowe informacje w nich się znajdowały.

2. W ośmiu przypadkach (z 25 wszczętych przez Komendę), informację o jej wszczęciu przekazano do ZI po upływie siedmiu dni (dwa przypadki⁷²) albo nie udokumentowano faktu jego przekazania (sześć przypadków⁷³), co było niezgodne z § 7 ust. 1 w zw. z ww. § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Komendant wyjaśnił, że w dwóch sprawach z uwagi na przeoczenie przez dzielnicowych, przekazanie formularza „Niebieskie Karty A” nastąpiło po upływie siedmiu dni roboczych od dnia wszczęcia procedury. Dodał, że przedmiotowe formularze zostały niezwłocznie przekazane Przewodniczącej ZI po ujawnieniu tego faktu przez przełożonych sprawujących bezpośredni nadzór nad służbą policjantów realizujących czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Z kolei dzielnicowi wyjaśnili m.in., że formularz NK został przekazany niezwłocznie do OPS po sporządzeniu zakazu zbliżania się do mieszkania oraz jego bezpośredniego otoczenia i świadczy o tym kopia Niebieskiej Kart wpięta do teczki lub że formularze przekazano niezwłocznie po otrzymaniu.

(akta kontroli str. 490; 493; 501-502; 553)

Podtrzymując argumentację przedstawioną w punktach 1.2, 1.3 i 1.5 niniejszej sekcji, NIK wskazuje, że na kopiach NK brak było potwierdzenia ich odbioru przez OPS. Jednocześnie, podkreślenia wymaga, że działania związane z procedurą NK powinny cechować się brakiem opieszałości w ich podejmowaniu przez wszystkie podmioty zaangażowane w ten proces, co powinno przyczynić się możliwie niezwłocznego przeciwdziałania dalszej przemocy domowej w danej rodzinie. Dlatego też, tak istotne jest terminowe (sprawne) przekazywanie informacji między poszczególnymi podmiotami.

3. W jednym przypadku⁷⁴ informacji o wszczęciu procedury NK nie odnotowano w systemie informatycznym KSiP, co było działaniem nierzetelnym.

⁷² Nr spraw: 1) E.517.4.2021.TD (wszczęcie procedury NK 2.11.2021 r. a przekazanie do ZI 19.01.2022 r. oraz 2) E.517.3.2022.DWe (wszczęcie procedury NK 8.06.2022 r. a przekazanie do ZI 22.06.2022 r.).

⁷³ Nr spraw: 1) E.517.1.2023/LP; 2) E.517.3.2022.TD (w przypadku NK z 26.04.2022 r.); 3) E.517.1.2023.PK; 4) PPKW.1.517.1.200.DK; 5) E.517.2.2022.Bla oraz 6) sprawa M. W. (na teście zagadnieniowej brak sygnatury sprawy).

⁷⁴ E.517.3.2022.DWe (NK z 8 czerwca 2022 r.)

Zastępca Dyżurnego WP wyjaśnił, że *nie pamięta sytuacji aby otrzymał materiały dotyczące znęcania się fizycznego oraz psychicznego wśród których została sporządzona NK celem rejestracji.*

Z kolei Komendant dodał, że w *ww. sprawie została wszczęta procedura NK w związku ze sporządzeniem formularza NK – A przez policjanta WK na skutek przyjętego zawiadomienia w kierunku art. 207 k.k. (...).* Z uwagi na to, że *Zastępca Dyżurnego nie otrzymał żadnej dokumentacji związanej z opisanym przypadkiem (...) to nie miał możliwości rejestracji przedmiotowego faktu w systemie KSIP.*

(akta kontroli str. 601-602)

NIK wskazuje, że opisana sytuacja może świadczyć o potrzebie zoptymalizowania przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi KPP i jej funkcjonariuszami, m.in. dla zapewnienia pełnej rzetelności prowadzonych w Komendzie systemów informacyjnych.

4. Wystąpiło 10 przypadków (na 55 badanych) nieterminowego przeprowadzania wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą w rodzinie. I tak:

- 4.1. W ośmiu przypadkach⁷⁵ pierwsza taka wizyta została przeprowadzona po terminie siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury NK, co naruszało § 6 ust. 5 wytycznych nr 5. Zgodnie z nim, wizyta ta powinna odbyć się nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury NK lub otrzymania kopii wypełnionego ww. formularza w przypadku wszczęcia procedury przez podmiot pozapolicyjny.

Komendant wyjaśnił, że *pierwszego sprawdzenia bezpieczeństwa rodziny dokonano w terminie późniejszym niż siedem dni przede wszystkim z uwagi na dużą liczbę przydzielanych spraw i pomocy prawnych, ale również z uwagi na zmianę miejsca pobytu osoby, która była dotknięta przemocą w rodzinie.* Dodał, że *późniejsze terminy wizyty w rodzinie nie spowodowały zagrożenia bezpieczeństwa osób objętych procedurą NK.*

(akta kontroli str. 596-597)

- 4.2. W dwóch przypadkach⁷⁶ wizyty sprawdzające przeprowadzono rzadziej niż co 30 dni. Naruszało to § 6 ust. 4 wytycznych nr 5, w którym przewidziano ww. częstotliwość.

Komendant wyjaśnił w zakresie pierwszego przypadku że *zarówno osoba co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jak i osoba, wobec której istnieje podejrzenie iż stosuje przemoc często zmieniały adres pobytu, w związku z czym wydłużyły się odstępy pomiędzy kolejnymi wizytami.* Dodał, że w obu przypadkach *częstotliwość wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz zachowania się*

⁷⁵ Nr spraw: 1) E.517.10.2021. – wpływ: 6.05.2021 r., a pierwsza wizyta 18.05.2021 r.; 2) E.517.3.2021.DW – wszczęcie procedury NK przez KPP: 9.09.2021r., a pierwsza wizyta 27.09.2021 r.; 3) E.517.4.20.ŁB – wpływ: 19.06.2020 r., a pierwsza wizyta 9.07.2020 r.; 4) E.517.2.20.ŁB – wpływ: 2.03.2020 r., a pierwsza wizyta 16.04.2020 r.; 5) E.517.3.20.DW – wszczęcie procedury NK przez KPP: 31.01.2020 r., a pierwsza wizyta 18.02.2020 r.; 6) 517.1.2023.AG – wpływ: 28.04.2023 r., a pierwsza wizyta 11.05.2023 r.; 7) sprawa M.W. (na teczce zagadnieniowej brak sygnatury sprawy) – wszczęcie procedury NK przez KPP: 27.07.2021 r., a pierwsza wizyta 25.11.2021 r.; 8) E.517.2.2022.TK – wszczęcie procedury NK przez KPP: 20.03.2022 r., a pierwsza wizyta 31.03.2022 r.

⁷⁶ Nr spraw: 1) E.517.2.20.ŁB (brak wizyt sprawdzających w 11/2020 oraz 8-10/2021) oraz 2) E.517.10.2020.MW (brak wizyty sprawdzającej w 8/2018).

sprawcy została określona podczas grup roboczych prowadzonych przez OPS.

(akta kontroli str. 596-597)

NIK wskazuje, że ww. przepis jednoznacznie nakłada obowiązek przeprowadzania wizyt nie rzadziej niż raz na 30 dni, chyba że ZI lub GR określą inną częstotliwość wizyt. W ww. teczках zagadnieniowych (jak już wspomniano przy nieprawidłowości nr 1 ppkt 1.5) nie stwierdzono udokumentowania - ani poprzez załączenie kopii, ani w formie sporządzonej notatki urzędowej - informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających, do realizacji przez Komendę. Uzasadnione jest natomiast założenie, że częstotliwość ta została określona w wymiarze raz na 30 dni, albowiem w tych dwóch przypadkach (poza przywołanymi miesiącami) wizyty takie odbywały się właśnie raz w miesiącu.

5. W 14⁷⁷ (z 55) przypadkach pomimo występowania osób nieletnich w rodzinie, w której stwierdzono stosowanie przemocy, nie przekazano informacji (o założeniu NK do Zespołu ds. Nieletnich, co naruszało § 11 punkt 2 lit. c zarządzenia Komendanta Głównego nr 1619 z 3 listopada 2010 r.⁷⁸. W myśl tego przepisu, dzielnicowy zobowiązany był do uzyskiwania i wymiany informacji z komórką do spraw nieletnich i patologii o rodzinach dysfunkcyjnych oraz sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach, w których występuje przemoc.

Komendant wyjaśnił, że podczas posiedzeń grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych ustalono, iż w przypadku wszczęcia procedury przez Komendę to nasza jednostka informuje o sytuacji małoletnich Sąd Rejonowy w Śremie za pośrednictwem Zespołu ds. Nieletnich. Natomiast w przypadku procedury NK, którą sporządza inna instytucja to informację przekazuje grupa robocza /diagnostyczno-pomocowa. W przypadku gdy grupa robocza/diagnostyczno-pomocowa poinformowała Sąd Rodzinny, aby nie powielać tej informacji dzielnicowy nie informował Zespołu ds. Nieletnich, który otrzymywał odpowiedź zwrotną już z Sądu.

Dodatkowo poszczególni dzielnicowi obsługujący daną NK wyjaśniali m.in., że: informacje o sytuacji małoletnich w rodzinach dotkniętych przemocą są przekazywane przez OPS podczas grupy roboczej/grupy diagnostyczno-pomocowej; informacje o sytuacji małoletnich w rodzinie dotkniętej przemocą przekazuje dzielnicowy, który jako pierwszy otrzymuje informację o wszczęciu procedury NK – w tym przypadku dzielnicowy z innej KPP; informacja o sytuacji małoletnich w rodzinach dotkniętych przemocą po uzgodnieniu przekazywana jest przez Policję lub OPS.

Jednocześnie w przypadku dwóch interwencji domowych, w obu przypadkach związanych m.in. z nadużywaniem alkoholu przez członków rodziny (⁷⁹) również stwierdzono obecność małoletnich i nie poinformowano o ich sytuacji Zespołu ds. Nieletnich.

Komendant wyjaśnił, że nie informowano o ich sytuacji Zespołu ds. Nieletnich, gdyż zgodnie z przyjętą praktyką taką informację przekazuje się tylko w sytuacji

⁷⁷ Nr spraw: 1) E.517.5.2021/PK; 2) E.517.5.2021.DWe; 3) E.517.6.2021.TD; 4) PPKW.517.2.2023.ŁG; 5) E.517.2.2023.LP; 6) sprawa D.M. (na teście zagadnieniowej brak sygnatury sprawy); 7) E.517.1.2021.Bla; 8) E.517.1.2021.PK; 9) PPKW.517.3.2021.ŁG; 10) E.517.12.2021.ŁB; 11) E.517.4.2021.BL; 12) E.517.7.2021.DWe; 13) E.517.3.2020.PK oraz 14) E.517.6.2022.LP.

⁷⁸ W sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP Nr 11 poz. 64).

⁷⁹ JED-6039Y-20210531-2454 oraz JED-6039Y-20220702-3082.

wszczęcia procedury NK, celem stosownego wystąpienia do Sądu Rejonowego w Śremie.

(akta kontroli str. 484; 500-502; 556-557; 566-568)

NIK wskazuje, że ww. przepis jednoznacznie nakłada obowiązek przekazywania informacji do ww. komórki i nie uzależnia go od dodatkowych warunków, w tym uprzedniego niepoinformowania sądu o sytuacji małoletnich przez ZI. Jednocześnie we wzorze stosowanej w Komendzie Karcie Nadzoru postępowania dzielnicowego w sprawie przemocy w rodzinie Państwa (...), zamieszczono polecenie: *obligatoryjnie przekazywać tutejszemu Zespołowi ds. PK, NiP informacje dotyczące małoletnich z rodzin, w których stwierdzono występowanie przemocy (zawsze gdy w rodzinie w której występuje przemoc funkcjonują dzieci do lat 18)*. Ponadto NIK zidentyfikowała co najmniej trzy przypadki⁸⁰, gdy procedura NK była wszczęta przez podmioty zewnętrzne, a informacja o małoletnich została przekazana do Zespołu ds. Nieletnich przez policjantów WP.

OCENA CZĄSTKOWA

Dzielnicowi prowadzili odrębne rejestry rodzin objętych procedurą NK, jednak Komenda nie dysponowała zintegrowanym rejestrem zawierającym ww. dane. Nie funkcjonował też jeden system informatyczny, w którym byłyby ewidencjonowane wszystkie NK, co nie sprzyjało dysponowaniu przez funkcjonariuszy KP usystematyzowaną, kompleksową i łatwo dostępną wiedzą o wszystkich ww. rodzinach z terenu powiatu.

Na próbie 40 przypadków interwencji domowych stwierdzono, że w 35 sprawach podjęto prawidłowe decyzje o sposobie ich zakończenia. W pozostałych pięciu, sporządzony przez policjantów opis interwencji w notatnikach urzędowych, mógł wskazywać na zasadność wszczęcia procedury NK. Z kolei badanie 55 NK wykazało, że w każdym przypadku wszczęcie procedury NK było uzasadnione oraz została założonateczka zagadnieniowa „Przemoc w rodzinie”, choć w wielu przypadkach (z przyczyn niezależnych od KPP) jej założenie nastąpiło nawet po upływie dwóch miesięcy od wszczęcia procedury NK. Pomimo tego, że w badanych teczkach znajdowały się karty nadzoru oraz kontroli, funkcjonariusze Policji w 33 sprawach nie zawsze realizowali swoje obowiązki wynikające z rozporządzenia w sprawie procedury NK i wytycznych nr 5, a niekiedy realizowali je nierzetelnie. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: nieterminowego przeprowadzania pierwszej oraz następnych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą; braku przekazywania lub z opóźnieniem informacji o wszczęciu procedury NK do ZI oraz do Zespołu ds. Nieletnich o sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach; braku odnotowania w systemie informatycznym KSiP informacji o wszczęciu procedury NK; a także braku w teczkach zagadnieniowych dokumentacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę. Nie sprzyjało to zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą. Jednocześnie, w 46 sprawach nieudokumentowano niektórych działań podjętych przez policjantów w ramach tej procedury, tj. przekazania osobie dotkniętej przemocą arkusza B formularza NK; przeprowadzenia rozmowy z osobą, która stosowała przemoc w rodzinie; sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji oraz jednostki broni. Nie zapewniało to transparentności podejmowanych działań i utrudniało ich weryfikację.

⁸⁰ Nr spraw: 1) E.517.3.2021.TD; 2) E.517.6.2021.TD oraz 3) E.517.4.2021.DWe.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu:

- 1) ujęcia w regulaminie organizacyjnym Komendy zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz procedurą „Niebieskie Karty”;
- 2) dokumentowania faktu:
 - a) przekazania arkusza B formularza NK osobie dotkniętej przemocą domową;
 - b) przeprowadzenia rozmowy z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie lub jej nieprzeprowadzenia przy wskazaniu tego przyczyn;
 - c) sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji w miejscu zamieszkania osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą;
 - d) sprawdzenia czy pod wskazanym adresem przez zgłaszającego figuruje zarejestrowana jednostka broni oraz czy został wydany nakaz lub zakaz;
 - e) sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę;
- 3) terminowego przekazywania informacji o wszczęciu procedury NK do ZI i dokumentowania tego faktu;
- 4) rzetelnego odnotowywania wszystkich informacji o wszczęciu procedury NK w systemie informatycznym KSiP;
- 5) terminowego przeprowadzania pierwszej i następnych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 6) przekazywania informacji do komórki do spraw nieletnich i patologii o sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach, w których występuje przemoc.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 31 stycznia 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy

Krzysztof Kowalak
Starszy inspektor k.p.

(podpisano elektronicznie)

.....
podpis

Kinga Płóciennik
Starszy inspektor k.p.

(podpisano elektronicznie)

.....
podpis

Dyrektor

z up. dr Zuzanna Kaźmierczak
p.o. Wicedyrektor

(podpisano elektronicznie)

.....
podpis